

Posolstvo Svätého Otca Františka na Svetový deň misií 2022

„*Budete mi svedkami*“ (Sk 1, 8)

Drahí bratia a sestry!

Tieto slová sú súčasťou posledného rozhovoru zmŕtvychvstalého Ježiša s jeho učeníkmi predtým než vstúpil do neba, ako sa píše v *Skutkoch apoštolov*: „*Keď na vás zostúpi Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme*“ (1, 8). Zároveň sú témou Svetového dňa misií 2022, ktorý nám má každoročne pomôcť si znovu uvedomiť, že Cirkev je zo svojej povahy misijná. Tento rok nám ponúka aj príležitosť pripomenúť si niekoľko pre život a misie Cirkvi dôležitých udalostí: založenie Kongregácie *de propaganda fide* – dnešnej Kongregácie pre evanjelizáciu národov – pred 400 rokmi a založenie Misijného diela pre šírenie viery pred 200 rokmi. Tieto boli spolu s Misijným dielom svätého detstva a Misijným dielom sv. Petra apoštola pred 100 rokmi uznané za „pápežské“.

Pristavme sa pri týchto troch kľúčových výrazoch, ktoré sumarizujú tri piliere života a poslania apoštolov: „Budete mi svedkami,“ „až po samý kraj zeme“ a „dostanete silu“ Ducha Svätého.

1. „*Budete mi svedkami*“ – povolanie všetkých kresťanov svedčiť o Kristovi

To je ústredný bod, samotné jadro Ježišovho učenia adresovaného učeníkom ohľadom ich poslania vo svete. Všetci učenici budú Ježišovými svedkami vďaka Duchu Svätému, ktorého prijmú: teda stanú sa nimi prostredníctvom milosti. Kamkoľvek pôjdu, kdekoľvek budú. Tak ako je Kristus prvým poslaným, teda Otcovým misionárom (porov. *Jn* 20, 21), a ako taký jeho „verným svedkom“ (porov. *Zjv* 1, 5), tak aj každý kresťan je povolaný stať sa misionárom a Kristovým svedkom. A Cirkev, spoločenstvo Kristových učeníkov, nemá iné poslanie než evanjelizovať svet, v ktorom vydáva svedectvo o Kristovi. Identitou Cirkvi je evanjelizovať.

Hlbšia lektúra celého textu nám objasní niektoré aspekty, ktoré sú pre poslanie Kristom zverené apoštolom, stále aktuálne: „Budete mi svedkami.“ Množné číslo zdôrazňuje komunitno-ekleziálny charakter misijného povolania apoštolov. Každý pokrstený je povolaný

na misie v Cirkvi a z poverenia Cirkvi: misijné poslanie sa preto plní spoločne, nie individuálne; v spoločenstve s cirkevnou komunitou, a nie z vlastnej iniciatívy. A ak aj existuje niekto, kto v istej veľmi špecifickej situácii plní toto poslanie sám, plní ho a musí ho plniť vždy v spoločenstve s Cirkvou, ktorá ho poverila. Ako to učí sv. Pavol VI. v apoštolskej exhortácii *Evangelii nuntiandi*, ktorá mi je veľmi drahá: „Evanjelizácia nemá byť pre niekoho len osobnou a izolovanou činnosťou, lež činnosťou hlboko cirkevnou. Preto teda, aj keď najneznámejší hlásateľ evanjelia, katechéta alebo duchovný pastier káže radostnú zvesť aj na tom najodľahlejšom mieste, keď tam zhromažďuje svoju malú cirkevnú obec alebo udeľuje sviatosti, aj keby bol len sám, vykonáva činnosť Cirkvi a jeho dielo sa celkom iste spája s evanjelizačnou činnosťou celej Cirkvi, a to nielen putami inštitucionálnymi, ale aj neviditeľnými zväzkami a tajomnými koreňmi Božej milosti“ (60). Totiž nie náhodou Pán Ježiš poslal svojich učeníkov na misie po dvoch; svedectvo kresťanov o Kristovi má predovšetkým komunitný charakter. Preto má existencia spoločenstva, hoci aj malého, pre napredovanie misií podstatný význam.

Od učeníkov sa tiež žiada, aby svoj *osobný život žili v znamení misií*: Ježiš ich posielal do sveta nielen preto, aby misie *plnili*, ale aj, a predovšetkým preto, aby *žili* poslanie, ktoré im bolo zverené; nielen preto, aby *vydávali* svedectvo, ale aj, a predovšetkým preto, aby *boli* Kristovými svedkami. Ako hovorí apoštol Pavol skutočne dojímavými slovami: „*Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život*“ (2 Kor 4, 10). Podstatou misií je totiž svedčiť o Kristovi, to znamená o jeho živote, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní z lásky k Otcovi a k ľudstvu. Nie náhodou apoštol hľadal náhradu za Judáša medzi tými, ktorí boli tak ako oni svedkami jeho zmŕtvychvstania (porov. Sk 1, 22). Je to Kristus, zmŕtvychvstalý Kristus, o ktorom máme svedčiť a o ktorého živote máme hovoriť. Kristovi misionári nie sú poslaní, aby zvestovali seba samých; aby ukázali svoje kvality a presvedčovacie schopnosti, alebo svoje manažérske zručnosti. Naopak, majú tú nesmiernu česť ohlasovať Krista slovami a skutkami a všetkým radostne a otvorene hlásať dobrú zvesť o jeho spáse ako prví apoštolí.

Preto je v konečnom dôsledku skutočným svedkom „mučeník“, ten, čo dáva svoj život za Krista a opätuje tak dar, ktorý nám on dal v sebe samom. „Prvou motiváciou evanjelizácie je Ježišova láska, ktorú sme prijali; skúsenosť toho, že nás zachránil – čo nás pohýna, aby sme ho čoraz viac milovali“ (*Evangelii gaudium*, 264).

Pokiaľ ide o kresťanské svedectvo, stále ostáva v platnosti to, čo konštatoval sv. Pavol VI.: „Dnešný človek počúva radšej svedkov než učiteľov, a tých počúva len vtedy, ak sú zároveň svedkami“ (*Evangelii nuntiandi*, 41). Preto je pre odovzdávanie viery podstatné

svedectvo evanjeliového života kresťanov. Na druhej strane, povinnosť ohlasovať Kristovu osobu a jeho poslanie je rovnako nevyhnutná. Samotný Pavol VI. takto pokračuje: „Stále totiž je nepostrádateľné kázanie, ktorým sa radostná zvesť ohlasuje slovom. [...] Slovo ostáva stále aktuálne, najmä ak je nositeľom Božej moci. Preto ostáva aktuálny výrok svätého Pavla: ‚Viera je z hlásania‘ (Rim 10, 17). Je to práve *slovo, ktoré privádza k viere tých, čo ho počúvajú*“ (tamže, 42).

Preto sú pri evanjelizácii nerozlučne spojené príklad kresťanského života a ohlasovanie Krista. Jedno slúži druhému. Sú to dve pľúca, ktorými musí dýchať každé spoločenstvo, ak má byť misionárske. Toto úplné, dôsledné a radostné svedectvo o Kristovi bude určite aj v treťom tisícročí prítlačivou silou pre rast Cirkvi. Preto všetkých vyzývam, aby znovu získali odvahu, priamosť a paréziu (*parresia* – smelosť verejného prejavu, reči, vyznania) prvých kresťanov a svedčili o Kristovi slovami a skutkami v každej oblasti života.

2. „Až po samý kraj zeme“ – trvalá aktuálnosť univerzálneho evanjelizačného poslania

Keď zmŕtvychvstalý Pán vyzýva učeníkov, aby boli jeho svedkami, oznamuje im, kde budú toto poslanie plniť: „V Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme“ (Sk 1,8). Jasne sa tu ukazuje univerzálny charakter misijného poslania učeníkov.

Zdôrazňuje sa tiež geografický „odstredivý“ pohyb, akoby v koncentrických kruhoch, z Jeruzalema – považovaného v židovskej tradícii za centrum sveta – cez Júdeu a Samáriu, až „po samý kraj zeme“. Nie sú poslaní, aby robili prozelytizmus, ale aby ohlasovali; kresťan nerobí prozelytizmus. *Skutky apoštolov* nám hovoria o tomto misijnom pohybe: poskytujú nám krásny obraz Cirkvi, „ktorá vychádza“, aby plnila svoje povolanie svedčiť o Kristovi, Pánovi, vedená Božou prozreteľnosťou prostredníctvom konkrétnych okolností života. Prví kresťania boli totiž v Jeruzaleme prenasledovaní, a preto sa rozprchli do Júdey a Samárie a všade svedčili o Kristovi (porov. Sk 8, 1.4).

Niečo podobné sa odohráva aj v dnešnej dobe. V dôsledku náboženského prenasledovania, vojen a násilia sú mnohí kresťania nútení utiecť zo svojho domova do iných krajín. Sme vďační týmto bratom a sestrám, že sa neuzatvárajú vo svojom utrpení, ale svedčia o Kristovi a Božej láske v tých krajinách, ktoré ich prijímajú. K tomu ich vyzýva aj sv. Pavol VI., keď hovorí o „zodpovednosti, ktorú majú kresťania, prisťahovalci v cudzích krajinách“ (*Evangelii nuntiandi*, 21). V skutočnosti čoraz častejšie zažívame, ako prítomnosť rôznych národností obohacuje výzor farností a robí ich univerzálnejšími, katolíckejšími. Preto je

pastoračná starostlivosť o migrantov misijnou činnosťou, ktorá by sa nemala zanedbávať a ktorá môže pomôcť aj miestnym veriacim objaviť radosť z kresťanskej viery, ktorú prijali.

Pokyn „až po samý kraj zeme“ má byť pre Ježišových učeníkov každej doby výzvou a má ich pobádať prekračovať hranice obvyklých miest a vydávať o ňom svedectvo. Napriek všetkým vymoženostiam, ktoré priniesol moderný pokrok, totiž stále existujú geografické oblasti, kam sa ešte nedostali misionári svedčiaci o Kristovi s dobrou novinou o jeho láske. Na druhej strane, nijaká ľudská skutočnosť nemá byť Kristovým učeníkom pri ich misiách cudzia. Kristova Cirkev bola, je a vždy bude „vychádzajúca“ k novým geografickým, sociálnym a existenciálnym horizontom, do okrajových miest a ľudských situácií, aby vydávala svedectvo o Kristovi a jeho láske ku všetkým mužom a ženám zo všetkých národov, kultúr, spoločenských stavov. V tomto zmysle bude jej poslanie vždy aj *missio ad gentes*, ako nás učí Druhý vatikánsky koncil, pretože Cirkev sa má stále posúvať ďalej, za vlastné hranice, aby svedčila všetkým o Kristovej láske. V tejto súvislosti by som chcel s vďakou pripomenúť mnohých misionárov, ktorí celý život venovali tomu, aby „vychádzali“ zo seba a stelesňovali Kristovu lásku voči mnohým bratom sa sestram, s ktorými sa stretávali.

3. „Dostanete silu“ Ducha Svätého – nechať sa stále posilňovať a viesť Duchom Svätým

Keď zmŕtvychvstalý Kristus oznámil učeníkom ich poslanie stať sa jeho svedkami, sľúbil im aj milosť, aby mohli niesť túto veľkú zodpovednosť: „Keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami“ (Sk 1, 8). Podľa rozprávania v *Skutkoch apoštolov* sa práve po zostúpení Ducha Svätého na Ježišových učeníkov udialo prvé svedectvo o Kristovi, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, s kerygmatickým ohlasovaním, tzv. misionársky príhovor sv. Petra obyvateľom Jeruzalema. Tak sa začína obdobie evanjelizácie sveta prostredníctvom Ježišových učeníkov, ktorí boli predtým slabí, ustráchaní a uzatvorení. Duch Svätý ich posilnil, dal im odvahu a múdrosť, aby mohli svedčiť všetkým o Kristovi.

Tak ako „nik nemôže povedať ‚Ježiš je Pán‘, iba ak v Duchu Svätom“ (1 Kor 12, 3), ani nijaký kresťan nemôže vydať plné a pravé svedectvo o Kristovi Pánovi bez vnuknutia a pomoci Ducha. Preto je každý Kristov misionársky učeník povolaný uvedomiť si zásadný význam pôsobenia Ducha Svätého, žiť s ním v každodennom živote a neustále od neho prijímať silu a inšpiráciu. Ba práve vtedy, keď sa cítíme unavení, demotivovaní a stratení, spomeňme si, že sa máme utiekať k Duchu Svätému v modlitbe, ktorá – ešte raz to chcem zdôrazniť – zohráva v misionárskom živote zásadnú úlohu, aby sme sa nechali občerstviť a posilniť tým, ktorý je nevyčerpatelným božským prameňom nových síl a radosti z toho, že

sa s druhými delíme o Kristov život. „Prijať radosť Ducha je milosť. A je to jediná sila, ktorú môžeme mať na hlásanie evanjelia, na vyznávanie viery v Pána“ (*Posolstvo Pápežským misijným dielam*, 21. mája 2020). Skutočným protagonistom misií je teda Duch Svätý: to on dáva správne slová v správnu chvíľu a správnym spôsobom.

Vo svetle pôsobenia Ducha Svätého chceme uvažovať aj o misijných výročiach tohto roku. Zriadenie Svätej kongregácie *de propaganda fide* v roku 1622 bolo vedené túžbou podporiť misie na nových územiach. Aká prozreteľnosťná intuícia! Kongregácia rozhodujúco prispela k tomu, že sa evanjelizačné misie stali skutočne evanjelizačnými, teda nezávislými od zásahov svetskej moci a že sa vytvorili miestne cirkvi, ktoré sú dnes také živé. Dúfam, že tak ako v uplynulých štyroch storočiach, bude kongregácia so svetlom a silou Ducha napredovať a zintenzívni svoju prácu pri koordinovaní, organizovaní, oživovaní misijných aktivít Cirkvi.

Ten istý Duch, ktorý vedie univerzálnu Cirkev, inšpiruje aj jednoduchých mužov a ženy pre mimoriadne misie. Tak sa stalo, že istá francúzska dievčina, Pauline Jaricotová založila presne pred 200 rokmi Združenie pre šírenie viery; jej blahorečenie budeme sláviť v tomto jubilejnom roku. Hoci žila v ťažkých podmienkach, predsa prijala Božie vnuknutie a vytvorila sieť modlitieb a zbierok pre misionárov, aby sa aj veriaci mohli aktívne podieľať na misiách „až po samý kraj zeme“. Z tejto geniálnej myšlienky sa zrodil svetový deň misií, ktorý každoročne slávime, pričom zbierka v tento deň je vo všetkých spoločnostiach určená pre celosvetový fond, ktorým pápež podporuje misijnú činnosť.

V tejto súvislosti chcem pripomenúť aj francúzskeho biskupa Charlesa de Forbin-Jansona, ktorý založil Misijné dielo svätého detstva, aby podporil misie medzi deťmi, pod heslom „deti evanjelizujú deti; deti sa modlia za deti; deti pomáhajú deťom v celom svete“; a tiež pani Jeanne Bigardovú, ktorá založila Misijné dielo sv. Petra, apoštola, na podporu seminaristov a kňazov v misijných krajinách. Tieto tri misijné diela boli presne pred sto rokmi uznané za „pápežské“. A tiež na základe vnuknutia a pod vedením Ducha Svätého blahoslavený Paolo Manna, ktorý sa narodil približne pred 150 rokmi, založil terajšiu Pápežskú misijnú úniu na zvyšovanie citlivosti voči misiám a na oživenie misijného poslania kňazov, rehoľníkov a rehoľníčok a celého Božieho ľudu. Sám Pavol VI. sa podieľal na tomto misijnom diele a potvrdil jeho uznanie za „pápežské“. Tieto štyri pápežské misijné diela spomínam pre ich veľké historické zásluhy a tiež preto, že vás chcem pozvať, aby ste sa s nimi v tomto mimoriadnom roku tešili z ich aktivít na podporu evanjelizačného poslania, ktoré konajú v rámci univerzálnej Cirkvi aj v miestnych cirkvách. Dúfam, že miestne cirkvi nájdu v týchto dielach užitočný nástroj na rozvíjanie misijného ducha v Božom ľude.

Drahí bratia a sestry, naďalej snívam o tom, že celá Cirkev bude misionárska a že nastane nová éra misijnej činnosti kresťanských spoločenstiev. A s Mojžišom opakujem jeho želanie pre Boží ľud na ceste: „*Kiežby všetok Pánov ľud pozostával z prorokov!*“ (Nm 11, 29). Áno, nech sme v Cirkvi všetci tým, čím už sme skrze krst: Pánovými prorokmi, svedkami, misionármi! So silou Ducha Svätého a až na samý kraj zeme. Mária, Kráľovná misií, oroduj sa nás!

Rím pri sv. Jánovi v Lateráne 6. januára 2022, na sviatok Zjavenia Pána.

FRANTIŠEK